

kasjen, inden de fordeles til Lærerne, have de trykkende Konjunkturer haft langt større og langt uheldigere Følger end for Lærerne, thi de fortrinløst hele Eksistens beror jo paa Konjunkturerne, hvad Lærernes dog ikke gør. — En anden Betragtning, som har gjort sig gældende, og som særlig blev fremhævet af Ordføreren ved første Behandling, er den, at der nu i flere Aar er blevet vedtaget Lønningslove for de højere Embedsmænd, og at det derfor var et retfærdigt Krav fra Lærernes Side, at de ogsaa fik Tillæg. Jeg skal villig indrømme, at jeg, hvis det kun drejede sig om denne Sammenligning alene, kunde være fuldt ud enig i denne Udtalelse, og at jeg, hvis jeg kunde se paa ensidig paa Sagen, gerne vilde være med til at give Lærerne endogsaa større Lønninger end dem, som her foreslaas; thi det staar mig klart, at i Sammenligning med de højere Embedsklasser fortjene vore Lærere virkelig en større Løn, end de nu faa. Men det har rigtig nok ogsaa staaet for mig saaledes, at vore højere Embedsklasser have været favoriserede i temmelig høj Grad paa andre Samfundsklassers Bekostning. Det staar derfor meget tvivlsomt for mig, hvorvidt vi med denne Sammenligning for Dje have Ret til yderligere at trykke Landbrugets økonomiske Stilling ved forøgede Udgifter. Den tredje Betragtning, som har gjort sig gældende, eller som jeg i alt Fald synes at spore hos enkelte ærede Medlemmer, er den, at man jo dog ikke ved denne Lov lægger forøgede Udgifter paa Kommunerne, da de forøgede Udgifter, denne Lov vil medføre, udredes af Statskassen. Jeg skal indrømme, at denne Betragtning maaste endnu gøre sig gældende inden for en stor Del af Befolkningen, og jeg skal yderligere indrømme, at der har været en Tid, da dette Ting i alt Fald kunde have en Fristelse til at se paa Sagen paa samme Maade, nemlig saa længe vi levede i provisoriske Tilstande, under hvilke dette Ting ikke var medbesluttende om Anvendelsen af Statens Midler. Eftersom vi imidlertid nu ere komne ind i lovlige Tilstande, hvori vi forhaabentlig ville blive, synes jeg, at man maa forandre sin Opfattelse i denne Retning, thi det er dog en daarlig Trøst for Almuen, at Pengene gaa ind i Statskassen for atter igen at gaa ud deraf til Lærertilønninger. Det kan i alt Fald ikke hjælpe Statteyderne meget, og vi maa dog erkende, at er der nogen Bestatningsmaade, som særlig vender den tunge Ende nedad, saa er det Bestatningsmaaden til Staten; det er især til Staten, at vort producerende Samfund maa yde, medens Kapitalen gaar fuldstændig fri. Derfor sy-

nes jeg, at vi ikke kan glide saa glat hen over dette Spørgsmaal med den Betragtning: Vi saa disse Penge af Statskassen, saa gør det ikke saa nøje. Det har derfor staaet meget tvivlsomt for mig, om vi i disse Tider, som sikkert ere de ringeste, Landbruget har levet under i de to sidste Menneskealdre, ere berettigede til under Hensyn til den Bestatningsmaade, vi have, at tage en Embedsklasse op, som fra Aarhundredets Begyndelse har delt Sol og Vind lige med Almuen og har været afhængig af de vingesende nedad og opadgaaende Konjunkturer, og sige til den: Nu skulle I have fast Løn og en Løn, som for de bedre Embeders Vedkommende — og til disse vil vel i Reglen ikke blot Embederne paa Sjælland, men paa Øerne i det hele taget og vel ogsaa i Østjylland komme til at høre — vil udgøre 1,100 Kr. som Begyndelsesløn. Det staar for mig meget tvivlsomt, hvorvidt man i dette Øjeblik er berettiget til at bære sig saaledes ad. Jeg skal indrømme, at Begyndelseslønningen er saa lav som vel muligt, men de højere Lønninger, tror jeg, ere noget flotte. Det forekommer mig meget tvivlsomt, om man nu er berettiget til at sige: Nu skulle Lærerne have saa og saa meget, og saa kunne vi andre, som ere afhængige af Konjunkturerne, se, hvad vi kunne faa. — Jeg havde egentlig tænkt mig, at dette Lovforslag, som har en saa stor finansiel Betydning, skulde have staaet i Forbindelse med en anden Bestatningsmaade til Staten, og jeg har i sin Tid udtalt til Lærere, som have henvendt sig til mig, at jeg næppe troede, at denne Lov, som har en saa vidtgaaende økonomisk Betydning, kunde gennemføres, før vi kom til en anden Bestatningsmaade, en Toldrevision eller Indkomstskat til Staten. Jeg tror, at det vilde være heldigt at udsætte denne Sag, indtil et saadant Forslag fremkommer, thi det kan være, at vi, naar vi først vedtage dette Forslag, komme til at vente efter det andet, og jeg synes, at der, naar Regeringen fremsætter et Forslag af en saa indgribende Betydning som dette, er en temmelig god Lejlighed for Lovgivningsmagten til at sige: Ja vel, vi ville nok gaa med dertil, men lad os saa med det samme faa den Bestatning, vi ønske. I saa Fald skulde jeg med Glæde have sluttet mig til det foreliggende Forslag. Det gør mig for saa vidt ondt, at jeg maa tale mod en Forbedring af Lærernes Aar; men da vi jo, som det ærede Medlem for Odder (Leth-Espensen) meget rigtig bemærkede, ved denne Lov tage Pengene fra en Samfundsklasse og give dem til en anden, vil jeg spørge, om den Samfundsklasse, som